

DOMOVINA

Izjava dvakrat na teden, in sicer vsak terek in petek. — Depisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje 8 kren, temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 26 vin. za vsakekrat; za večje inserate in za mnogokratne inseriranje primerni popusti. — Glasilo na celo leto 8 kren, za pol leta 4 krene, za četrt leta 2 kreni, katere naj se pošilja: Upravištvu „Domovine“ v Celju.

Beseda h kompromisnemu predlogu.

(Iz narodovih krogov celjskih.)

Tako imenovani Stürgkhov kompromisni predlog, katerega so v državnem zboru srečno pokopali, še vedno ne najde zasluzenega počitka, in je tudi „Slov. Narod“ prišel z nasvetom, naj bi štajarski Slovenci premišljali, kako bi se glede celjskega utrakvističnega gimnazija dogovorili z Nemci kak kompromis. — Ta kompromisni nasvet vzbudil je na Spodnjem Štajarskem veliko razburjenost, ter so ga tudi vsa slovenska glasila ednoglasno odklonila, kot neutemeljenega že po svoji vsebini in še posebno škodljivega z ozirom na čas, v katerem se je stavil.

Nočemo dvomiti, da je bil predlog stavljen iz blagohotnega namena; a isti ne odgovarja, kratko nemalo interesom in mnogokrat izraznim željam štajarskih Slovencev. — Naj nas vendar v miru pustijo s tisto nesrečno gimnazijo v Žalcu ali Št. Jurju ob juž. žel. Gimnazij tje ne sodi, to ve vsak, kdor pozna razmere ter jih ne motri iz meglene daljave. Žalec in Št. Jurj bi naj dobila druge učne zavode; če nam res hočejo za Žalec in Št. Jurj kaj dati, tedaj nam naj dajo za Žalec že davno obljubljeno obrtno šolo, za Št. Jurj od Slovencev zahtevano meščansko šolo, in ravnotako je še potrebna praktično urejena kmetijska šola, recimo v Šmarji pri Jelšah, v Ljutomeru in ptujskem okraju. Gimnazija pa, če hoče doseči svoj namen, mora ostati v Mariboru in Celju. Z gimnazijo v Žalcu ali Št. Jurju nam je mnogo manj ustrezno kakor z dosedanjim gimn. uredbo v Celju.

Da bi popust Celja poplačala vlada in Nemci Slovence z osnovanjem vseh mogočih šolskih zavodov v drugih krajih — v Trstu in Gorici — tega pač nikdo ne verjame. Če štajarski Slovenci Celje pustijo, zaradi tega ne bodo Slovenci v Primorju dobili gimnazija v Gorici in Trstu, toliko manj, ker bi princip, da treba samo

dotičnemu mestu zoper ustanovitev slov. gimnazije ugovarjati, hoteli ravnotako potem v Trstu in Gorici uveljaviti, kakor v Celju. Da bi pa bilo primorskim Slovincem res kaj znatnega ustreženo, ako dobijo gimnazija mesto v Gorici v Solkanu ali namesto v Trstu v Barkovljah, pa jako dvomimo, ter bi se za tak zavod v imenovanjih krajih primorski Slovenci gotovo prelepo zahvalili. Saj vidimo, da imajo od mesta ustanovljeno slov. ljudsko šolo v mestu Gorici, katere pa skoraj noben slovenski otrok ne obiskuje, ker je šola na periferiji mesta, in si vzdržujejo goriški Slovenci z ogromnimi žrtvami svojo šolo v sredini mesta. Ravnotako vidimo, da Tržačanom v tržaški okolici obstoječe slovenske ljudske šole absolutno ne zadostujejo, da zahtevajo ustanovitev slov. šole v Trstu samem in da zaradi potrebe, ne morebiti zaradi luksusa, vzdržuje družba sv. Cirila in Metoda deško in dekleško šolo v Trstu. — To vse je pač najboljši dokaz, da ni vseeno, kje stoji kak učni zavod.

Kompromisni predlog našel je odločni odpor pri vseh slojih na Štajarskem, na drugi strani pa isti tudi ni našel morebiti pričakovanega sprejema na nasprotni strani. Naj le čita kdo izjave nasprotnih listov; videl bo, da je ta predlog dal samo priliko za zasramovanje Slovencev, da vspodbuja ta predlog Nemce še bolj k nespravičnosti, da tem bolj množi njihovo oholost in nadutost.

Mi Slovenci za celjski gimnazij nismo boja začeli, napadli so nas Nemci; nam torej ne preostaja nič drugega, kakor braniti našo last z vso odločnostjo in neustrašeno. Mi nikakor ne moremo pritrditi temu, da bi bili Slovenci tako slabi, da bi morali v tej pravični obrambi na vsak način propasti. Saj so nasprotniki bili prepričani, da bodo zmagali, a so s Stürgkhovo resolucijo vendar sijajno propadli. Svet ni nikoli mislil, da bi se Buri mogli uspešno ubraniti angleški presili, sedaj se pa svet čudi brambeni moči peščice Burov. Mi Slovenci pa smemo z upanjem na zmago pravične stvari v bodočnost

gledati, ker nismo sami, ker smo se v preteklem letu prepričali, da stojijo na naši strani vsi Slovani, južni in severni, kakor eden mož in zato smo prepričani, da bode končno zmagala pravica.

Z zadovoljnostjo pa vzamemo na znanje iz javo „Slov. Naroda“, da prepušča odločitev štajarskim Slovincem samim, da nam noče vsiljevati svojega mnenja in da ostanejo kranjski Slovenci solidarni z nami v vsakem slučaju, naj se odločijo štaj. Slovenci za njegov nasvet ali proti njemu. Zadeva je torej ugodno dogana. Mi smo prepričani, da bodo štajarski Slovenci prišli glede tega vprašanja do ednoglasnega sklepa in pričakujemo potem tudi, da bodo ta naš sklep respektirali vsi naši sobratje izven Štajarske ter ne skušali prek naših glav in proti naši volji v zadevah, ki v prvi vrsti segajo nam v meso in kri — odločevati.

Boj za našo gimnazijo.

Končana je velika in odločilna bitka, v kateri se je odločevala usoda slovensko-nemških gimnazijskih razredov v Celju; zmagala je naša pravična stvar, nemška grabežljivost pa je sramotno poražena. Odtod izvira vsa jeza, silna ogorčenost in velik krik, ki ga žene nemško-nacionalno časopisje. Jezo in srd bluje na vlado in one poslance, ki so se zavzeli za nas in zahteva najostrejšo opozicijo zoper „verolomno“ vlado, ki ni potegnila z Nemci in ni strmoglavila naše gimnazije.

To vse pa delajo s takšnim hinavskim in podlim zavijanjem, kakor da se je Nemcem zgodila najhujša krivica. Nemški poslanci prirejajo shode in tam slepe volice s tem, da jim slikajo ponašanje vlade v tej zadevi kot pristransko in krivično; na ta način hočejo vznemiriti in razburiti ljudstvo, da jim dovoli obstrukcijo v državnem zboru, da bodo zopet mogli uganjati svoje divjaške čine in se na surov način znebiti nad vlado in Slovani.

LISTEK.

Lov na gorile.

Črtica, francoski pisatelj L. Jacolliot, poleg češkega poslovenil L. Vrhovaki.

Poglavar zamorskega sela, katerega mi je tolmač N'Otone predstavil pod imenom M'Žengy, stianil mi je roko po evropskem običaju, ob enem pa me vprašal, imam li zanj kakšnih darov? Ta okolščina mi je bila znamenje, da je ta rod bil že večkrat v dotiki z Evropejci ter se je navadil naših šeg. Podal sem mu malo belgijsko pištolo, škatljico smodnika in nekaj užigalic (kapseljnov). Videti je bil zadovoljen in ko mu naznanim, da sem prišel k njemu, ker bi rad lovil gorile, odvrne mi, da bode že jutri prilika za to.

Že za svita ukazal mi je poglavar, naj ga obiščem v njegovi koči, kjer me je že čakal s svojo trumom bojnikov, ki so vsi že bili pripravljeni na lov. Vaak izmed njih bil je oborožen s staro puško, kakršne so od začetka imeli

evropejski vojaki, ki so v vojskah z zamorci imeli borbe. Takrat je marsiktero krdele vojakov palo, ali od vročine, pomanjkanja ali pa tudi vsled premoči črnega sovražnika, kateri je potem z največjim veseljem se polastil njegovega orožja. Opravljeni so bili naši zamorci slabo, le okoli ledij nekaj cunj, v edni roki puško, pred seboj ščit iz slonove kože, za pasom pa še malo sekirico. Tako so izgledali bolj podobni — roparjem, nego pa lovcem na divje zverine.

Pred odhodom me je poglavar še povabil na kosilo, katero je bilo iz mesa opic, pečene kuretine in v pepelu opečenih bananskih orehov. Meso od opic mi ni dišalo, vzel sem le nekaj malega od kuretine in bananov, ostalo so v trenutku požrli črni naši lovci.

Podali smo se zdaj na pot pod vodstvom našega poglavarja in N'Otonea, kateri je štel svojo osebo kot tolmač danes za sila važno. Selo zamorsko razprostiralo se je v sredini drobnega podgorja, v nižavah pod njim razprostiral se je gozd doh do malega potoka, kateri je žuboral od pogorja izvirajoč mimo po jarku.

Prav tik mene v družbi korakal je poglavar, ki mi je zatrjeval, da prej nego v dveh urah srečamo se z gorilami, zagotavlja da v tem namerjenem gozdu v dolini se še ni zgodilo, da bi vsako leto po edno ali dve gorili ne ulovili. „Prijubljen jim je ta kraj“, pojasnjuje dalje, „ker tukaj raste ovetlice in sadje, ki jim služi v hrano, pa tudi so tod drevesa velikanska, med katerimi vejami in krivinami se lahko skrivajo. Tudi je blizu dosti pitne vode, brez katere se gorila ne more strpeti.“

Med potom sem opazil lepo črno veverico. Brzo potisnem puško k licu, hoteč jo ustreliti. Zdela se mi je to nenavadna žival, katere bi delala čast kakemu evropskemu muzeju. Poglavar to videvši, mi odtegne puško od lica.

„Ne streljaj!“ me posvari. Najmanjši glas opozori gorilo na nas, na kar se tako razjari, da smo v največji nevarnosti pred njo.“

Opomin ta je bil na pravem mestu. Lovec namenjen na divje zveri mora biti le na ta svoj cilj pripravljen, dočim bi si z malenkostmi gredé vse pokvaril. Posebej je to poudarjati še tedaj, ako se gre na gorilo, zver nenavadne moči, ka-

Nemška ljudska stranka je veljala do zadnjega časa v zbornici za nepremagljivo in najvplivnejšo stranko; kar je ona hotela, tisto se je zgodilo, ravno pri celjski zadevi pa jo je zapustila sreča. Zgodilo se je ravno nasprotno, za kar so se nemški nacionalci potegovali, v zbornici je zmagala zopet enkrat pravičnost ne pa narodna nestrpnost.

Velikanska je ogorčenost Nemcev tudi zoper Italijane, ki niso glasovali z njimi. Vzrok njihovega postopanja je bilo to, ker Nemci niso hoteli glasovati za premeščenje hrvatske gimnazije iz Pazina. Svoj čas, bilo je leta 1894 in tudi še pozneje, so bili Italijani z Nemci med seboj so lidarni. Tedaj so Lahi izražali celjskim Nemcem svoje popolne simpatije in jim želeli zmago „v težkem narodnostnem boju“. „Dva kulturna naroda — oba močna in ponosna na svojo zgodovino — gledata, kako jima hrumeča slovanska povodenj skuša ugrabiti najsvetejšo vseh pravic, namreč njihovo narodnost.“ Tako so tedaj pisali njihovi listi.

Dva močna kulturna naroda sta se torej tresla pred majhnim številom Slovencev in se zategadelj združila v skupno obrambo zoper napade od naše strani. In zdaj sta se ta dva kulturna naroda razprla ravno radi celjske gimnazije! Čudna so pota usode, nam pa služi le v čast, da imajo tuji narodi takšen strah pred našim vstajanjem!

Vsa podla hinavščina nemških „kulturosvetov“ je razvidna iz njihovega zadnjega nastopa; ko se je šlo za slovensko univerzo, tedaj so nam očitali, da nimamo slovenskih srednjih šol, sedaj pa nam hočejo ravno oni ugrabiti celjsko gimnazijo! To je v istini največja sramota za nemški narod, da njegovi zastopniki s silo hočejo ovirati naš mali narodič na poti k napredku. To je krivica, ki se mora maščevati nad njimi!

Z največjo težavo smo si priborili ta zavod v Celju, naši poslanci so napeli vse sile, da nam ga ohranijo. Zagotovili smo si ga parlamentarnim potom, zdaj pa se zopet čujejo vesti o nekakem kompromisu, katerega namen bi bil nedvomno, na lep, diplomatski način vzeti nam zopet gimnazijo.

Ministrski predsednik namerava doseči sporazumjenje glede celjskega vprašanja med Nemci in Slovenci. Ali do takšnega kompromisa v tem slučaju priti ne more.

Da je naša gimnazija največja kulturna potreba spodnještajarskih Slovencev je več kakor dokazano, in zategadelj mi od te svoje posesti ne moremo odstopiti temveč jo hočemo braniti z vsemi mogočimi sredstvi. Pri celjskem vprašanju, to smo povdarjali že tolikrat, ni za nas nikakega diplomatiziranja, nikakih pogodb.

Celjska gimnazija je naša življenska potreba, kateri se odreči ne moremo in tudi ne smemo, ako hočemo obvarovati narodovo bodočnost.

Žalostno je le, da se je misli glede kompromisa poprijel tudi ljubljanski dnevnik „Slov. Narod“. Čudno se nam zdi, kako more kdo upati na kako drugo narodno pridobitev, ako

meni, da nam niti celjske gimnazije ne bode mogoče ohraniti!

Kako se bode nadalje še razvijal boj glede celjskega vprašanja, ni gotovo; Nemci groze, da ne odjenjajo poprej, dokler se naša gimnazija ne odstrani iz Celja.

Naši poslanci bodo imeli nedvomno še težko stališče v državnem zboru. Morda bi ne bilo odveč, ako stopijo nekoliko pred svoje volilce, kakor so to storili nemški poslanci, predno se zopet snide državni zbor. Narod naj izve, s kakšnimi težkočami se nam je boriti, in kako postopa napram našim kulturnim zahtevam nemški narod in njegovi zastopniki, da ljudstvo uvidi, česa nam je pričakovati od Nemcev, ako bi zadobili kedaj še večjo oblast nad nami.

Računi brez krčmarja.

Kdor hoče razumovati današnjo politiko na Balkanu, si mora priboriti vpogled za kulise. Tam doli se vrši vse tajno in po ovinkih.

Zaradi Balkana obstoji med evropskimi velesili cela vrsta pogodb in obveznosti. Smešno-žalostno pri vsem je le, da v prvi vrsti prizadete balkanske države niti ne vedo za vse te kupčije. „Mogočna gospoda“ igrajo za kožo Balkancev, ko hodijo zadnji brezskrbno še v njej okoli.

Najnovejši dogovor zaradi balkanskih držav sta sklenili Avstro-Ogrska in Rusija l. 1897. Dogovor se tiče seveda v prvi vrsti slovanskih držav na Balkanu ter evropske Turčije. Vsebina tega dogovora se seveda svetu prikriva. In ravno zaradi tega so postale balkanske države vznemirjene, ker se jim prikriva lastna usoda.

Ko se sliši o balkanskem vprašanju, misli vsakdo nehote na Turčijo in njeno delitev. Tudi to zadevo obsega vsekakor omenjeni dogovor, toda ker delitev nikakor ni mogoča brez vojne, zdi se dandanes tako Rusiji kakor Avstro-Ogrski, da bi bila cena kosov turškega ozemlja predrago plačana. Pač pa je še razun Turčije na Balkanu polno prepornih točk, kakor Macedonija, Albanija ter Bosna in Hercegovina. Na vse te dežele pa imajo narodne in zgodovinsko-politične pravice v prvi vrsti sosednje države Srbija, Črnagora in Bolgarija.

Ako bi se tedaj ob teh točkah začelo tresti, treba je biti pripravljenim že tudi z — vojsko. Tega pa sedaj še nikakor ne moreta želeli Avstrija in Rusija. Zato ta skrivnostni dogovor, ki gre pač za tem, da se stvari za sedaj puste v miru kakor so do pripravnejšega trenutka. Na sporazumjenje interesovanih slovanskih držav na Balkanu in Turčije pač Avstrija in Rusija še ne morete računati.

Sicer je razun teh dveh velesil še vedno v veljavi takozvana berlinska pogodba. No, za to se imenovani dve državi pač bore malo brižgate, ako sta med seboj edini ter pridobite za svoje načrte prizadete balkanske države.

Jedro imenovanega dogovora med Avstrijo in Rusijo je dvojno: prvič, da se zadržuje vsaka nasilna rešitev balkanskega vprašanja, drugič pa ne pustite te dve državi nobeni drugi velesili

vmešavanja. To je bilo potrebno dognati, ker je zadnji čas posebno Italija, ki se precej očito suča okoli Albanije.

Za Avstro-Ogrsko pa je dogovor tudi še splošnega političnega pomena. S tem je namreč Rusija pripoznala naši monarhiji na Balkanu enakoveljavnost. Balkanskim državam pa se je dovolj jasno povedalo, naj ne uganjajo prevratne politike, kajti varuh jim ni le Rusija, temuč tudi Avstro-Ogrska, ki je močna vsled svojega mejaštva.

Da se je ponudila Rusija Avstriji k temu dogovoru, so vzroki največ v nemirni Aziji, kjer potrebuje Rusija za varstvo svojih interesov vse pozornosti in vojne koncentracije. Na Balkanu naj tedaj stvari počivajo in mirujejo do primerne trenutka. Avstrija pa ima seveda dovolj povoda, da je ponudbo sprejela, saj je stalnost okupacije Bosne in Hercegovine odvisna glavno le od ne-nasprotovanja Rusije.

Ker pa vkljub dogovoru nekatere velesile ne mirujejo, vtikati se v balkanske razmere, bile so omenjene tri slovanske države primorane poizvedeti oficijalno pri ruskemu dvoru, kakšen je dogovor z Avstrijo in česa imajo na Balkanu pričakovati v neposredni bodočnosti. V to svrhu je baje potoval svojedobno črnogorski knez Niko v Peterburg, iz istega vzroka pa sta obiskala ruski dvor tudi srbski ministrski predsednik dr. Vučić ter bolgarski ministrski predsednik dr. Stojan Danev. Ker sta oba ob enem tudi zunanja ministra, pač ni dvoma o namenu njunega poslanstva. Vsi trije pa so morali zvedeti na ruskem dvoru pomirljive vesti, kajti v balkanski zunanji politiki se po tem potovanju ni nič posebnega pojavilo.

Avstrija in Velikonemčija.

Mnogo se je že govorilo in pisalo o zvezi med Avstrijo in Velikonemčijo, pro in contra. Da gredo Nemci skoraj vsi brez izjeme v vneto zanje v boj, ni čuda. Nemci to in onstran črnozlatih mej so si v pravem pomenu bratje in da si skušajo približevati na vse mogoče načine, je jasno. Ni pa popolnoma jasno, zakaj se postavlja vlada na stališče naših Nemcev. Le dvoje je mogoče. Ali je vlada povsem slepa in nezmožna, ali pa navdihujejo odločilne vladne kroge taisti naravni nagibi, kakor nemške državljane. Dasi uči zgodovina, da niso bili naši vladni politiki nikdar kaki „Bismarčki“, vendar lahko trdimo, da je poslednje vzrok naši ponesrečeni politiki.

Le predstavimo si, da bi prebivalo na mestu toliko različnih slovanskih plemen v Avstriji — 18 milijonov Rusov, in bi le-ti kategorično zahtevali, naj se veže Avstrija z Rusijo. Ali bi tedaj videli slavno našo vladjo, kako bi zidala pridno različne trdnjave in vojaške železnice v Galiciji, še bolj pridno, kakor jih pa sedaj.

Seveda, quod licet Jovi, non placet bovi. Našim Nemcem je dovoljeno dandanes že očitno izdajalstvo. Ako se jim to od ta ali one strani očita, se pa brž skrijejo za „razglašeni klavir“, češ, s „prijateljsko“ naše države vendar lahko

teri se umika vsaka žival v gozdu radi njene gibčnosti in grozovitosti.

Družba lovcev bila je kmalo razpostavljena po samotnem gozdu med velikani dreves. Zamorci so prisluskali, ali bi se slišalo kaj od daleč, opazovali bistro bližnjo okolico ter sledili po tleh, bi se li našlo kaj stopinj od gorile. Ko opazijo nekaj sumljivega, združimo se zopet vsi. Poglavar, N'Otové in jaz tiščali smo se v sredi družbe, s puškami na strel pripravljenimi.

V tem hipu M'Žengv spregovori k meni — seveda kakor prej s pomočjo tolmača:

„Si že bil kedaj na lovu goril?“

„Nikoli še“, odvrnem.

„Dobro, torej te kaže na nekaj opozoriti.“

„Poslušam.“

„Katerega orožja se hočeš k temu poslužiti?“

Poglavar je vprašal to zato, ker je videl v mojih rokah težko risanko, za par korakov zadel pa mladega fanta N'Otougéa, kateri mi je nosil lovsko dvocevko.

„Ta bode storila svoje delo“, rekoč pokažem na risanko.

„Zakaj pa ne ona z dvema cavima.“

„To zato, ako ima edno samo, stori ta veliko večjo rano, katera ubije vsakogar.“

„Kako to?“

„Nabasana je s strašnimi krogli, kateré umore vsako zver, naj je še tako grozna.“

„Ne razumem, kako mi to razkladaš.“

„Težko je to razumeti z besedami, pa edna sama skušnja bode več pokazala, nego veliko besedi.“

„Kar pravi ta beluh, to se mi dozdeva kakor bi iskal miši v temni noči.“

„Ko bi ustrelil to kroglo na kakega tvojega služabnika, pade v trenutku in ima telo grozno predrto. Če pa več takih ustrelim na zver, naj bode kakršnakoli, bode mrtva, pa ne samo ranjena.“

„Verjamem, beluhom pomagajo duhovi, ker jim oskrbljujejo tako strašno orožje.“

„Pri prvi priliki se prepričaj o moči tega orožja.“

„Glej, glej, beluhi vedo mnogo, ali nekaj vendar ne znajo, namreč loviti goril. Ko bi ne bilo črncev, ne opravili bi proti njim ničesar.“

„Imaš prav“, odvrnil sem. „Beluhi bi brez črncev ničesar ne opravili.“

Po teh besedah vzdigne poglavar ponosno svojo glavo in pogleda z neko ošabnostjo po svoji četi.

„Poslušaj“, nadaljeval mi je čez nekaj časa, „ker še nisi lovil kedaj goril, hočem te še nekaj poučiti.“

„Bodi prepričan, da se popolnoma po tvojih naukih ravnam.“

„Ni težko“, nadaljuje, „ubiti gorilo, rana v praih, pa gorila pade.“

Stari Pohnin (zamorec) pogleda na me spet jako mirno. Z nekoliko besedami sem si ga popolno pridobil.

„Ali ne smeš se je ustrašiti“, zabičnje še nadalje, da bi se zmotil ter vzel drugo orožje iz rok sina N'Otougéa, med tem pa si že gotovo zgubljen.“

„Ima prav“, dostavlja tudi tolmač, „kajti če se lovec plaši, pri strelu zaniži, med tem pa zver nič ne miži, temuč z grozno silo napade lovca.“

— simpatizujemo. Ako se na kaki slovanski alavnosti le pokaže kak gost v ruskih galošah, že straši po vseh nemških listih od umazane cunje „Deutsche Wacht“, pa do židovske „N. Fr. Presse“ stara, a vedno nova balada o panslavistični — brni. Nemcem našim živ krst pri vladi ne zameri, ako rabijo pri vsaki priliki očitno protidinastične izraze. Vsaj je nemški cesar „ein lieber Freund“ našega presvetlega cesarja. „Heul Hohenzollern!“ — Bog pa ne prizadeni, da bi se poslal od te ali one avstrijsko-slovanske strani bratski pozdrav kakemu društvu ali kaki osebi na „Rusko“, tedaj pa bi kar samega strahu šlepetali zobje nemškemu Mihelju, onemu Don Kišotu, ki sicer prav rad rujove iz zapečka: „Mi Nemci bojimo se samo Boga, pa nobenega družega!“

Toda opustimo taka in ednaka žalostna premišljevanja in oglejmo si, kako vlogo igra Nemčija proti Avstriji.

Le preradi zatrjujejo velikonemški politiki, da Nemčiji ni ravno dosti na prijateljstvu Avstrije in da je Nemčija že sama dovolj močna. Da ima Nemčija v resnici zadosti mogočno in vro izvežbano vojsko, to je res, da pa bi ji ne bilo prav nič na prijateljstvu Avstrije, to le verjemi kdor hoče, mi Slovani tega ne verjamemo. Prvič je Avstrija Nemčiji prepohevna, prevoljna molzna kravica, drugič pa si hoče Nemčija naravno ohraniti svoj mogočni vpliv tako v zunanji kakor tudi v notranji naši politiki.

Odveč bi bilo, ko bi hoteli količkaj obširneje dokazovati, kako ponižno se klanja grof Goluchowski vsakemu ukazu iz Berlina, kako je tega že naša zunanja politika vajena, od kar obstoja velikonemško cesarstvo. Nič manjšega vpliva pa nima Nemčija v naši notranji politiki. Ni samo vsa naša uprava skoraj popolnoma vrejena po pruskem kroju, ali jo vsaj hočejo premnogi vplivni krogi tako prikrojiti (primeri nepraktične „piklavbe“ orožnikov!), Velikonemčija zasleduje tudi s paznim očesom nemško gibanje v Avstriji in ga podpira na vse mogoče načine. Pri tem pa postopa seveda oprežno in diplomatično. Velikonemški politiki vedc namreč predobro, da bi bil le malo preveč hud tobak za Avstrijo, ko bi podpirali oficijozno Nemce v veleizdajalskih težnjah. Avstrija bi se znala vendar strezniti in bi si poiskala zanesljivejšega zaveznika, ki ji je opetovano že pomagal. Naravnost na glavo pa bi padla Velikonemčija, ko bi hotela po želji blaznih vsenemških dervišev in nekaterih velikonemških radikalcev, z oboroženo silo razdrobiti Avstrijo. Jasno je, da bi ne zadela samo na bajonete združenih Rusov in Francozov, ampak na odločen odpor cele Evrope sploh razun Italije. S skominami po svetovni nadvladi pa bi bilo enkrat za vselej pri kraju. Pametnim nemškim politikom je radi tega celo skrajno neljubo in neprijetno, da škilijo naši „vsenemški otroci“ preveč zaljubljeno črez mejo. Kolikrat so že prišli v mučen položaj, da so morali prijeti za lasne svoje lastne pregoreče bratce. Vsak čas bemo lahko o raznih „mrzlih curkih“ iz Nemcije na Schönererjance. Seveda so tudi taki „tuši“

„Verjamem, ali pri toliki množini lovcov se pa vendar ni bati tolike nevarnosti.“

„To je sicer res, kar si domišljuješ, ali...“

„Več pa jaz ne razumem.“

„Pomni si, da ne bčdemo vsi vedno v gruči, kajti čez malo časa se moramo razdružiti, posamezno lezti po stezah in jarkih, med drevesnimi krivinami in vejevjem. Ker ondi ne moremo eden drugega braniti, treba je, da se skrivamo v gošči in visokimi rastlinami, pri čem bode vsakemu skrbeti na lastno varnost. Gorila je namreč lahko v gošči skrit, pa se naglo postavi pred tebe, te zdrobi in raztrga prej, nego drugi vedó za tvojo usodo.“

Po teh besedah občutil sem nekak mrz po vsem životu. Zverine, katerim sem že dosti sledil po prednji in zadnji Indiji, ob obalah Oceana in tudi že po Afriki, niso mi še napravljale strahu. Ali sedaj, ko tako z nekako naglico in neprevidnostjo se bližam zverim, najmočnejši na zemlji, — sedaj se oglašajo v meni razna čuvstva, ki me spominjajo mahoma na razne pravljice in tudi že doživela nevarnosti.

naši vladi silno dobro došli, kedar jo svare slovanski listi, naj se vpre energično pangermanski propagandi Vsenemcev. „Velikonemčija sama obsoja najodločnejše in obžaluje gibanje „proč od Avstrije.“ To je stereotipno tolažilo naših oficijoznih in pouficijoznih listov. Da vtikajo pri tem samo glavo v pesek, tega ne vemo samo mi Slovani, to ve dobro ves pametni svet. Da, Nemčija obsoja gibanje naših Vsenemcev, a obsoja ga samo radi tega, ker za jo še ni prišel — pravi čas.

Dokler še ni prišel ta moment, dokler imajo še v evropskem koncertu svoj veto tri tako mogočne in Nemčiji gorke države, kakor Rusija, Anglija in Francoska, mora ji vsaka prenagla, nepremišljena zahteva radikalskih elementov samo škodovati. Podpirati germanizovanje v Avstriji, netiti nemško narodno zavest in — slepiti avstrijsko vlado, to je za sedaj naloga in skrb Velikonemčije. To celo očitno priznavajo razni njeni vplivni politiki. Tako se je nedavno izrazil liberalni poslanec Beckh: „Največja nesreča pa, ki bi mogla zadeti našo državo, bi bila, ako bi hoteli sedaj ali pa v doglednem času (torej enkrat pa vendar!) razdrobiti Avstrijo v prid takozvane „vesoljne Nemčije“. Ako skrbimo v mejah, ki so nam dostopne, da dobi nemštvo v Avstriji trdno podlago in mu ta tudi v prihodnje ostane, je to gotovo zelo lepo.“

Jasen je torej načrt velikonemške vlade, kot beli dan; skrbeti mora že sedaj, da ne bode našel svoje dni veliki moment nemškega naroda v Avstriji nepripravljenega. Da lažje preslepi avstrijsko vlado, pa privleče od časa do časa, kadar se ji pripravno zdi, strašilo „panslavizma“ na dan, ki je, kakor vsak strah v sredi otel, ob kraju ga pa nič ni. Slovanski narodi avstrijski vemo predobro, kaka usoda bi nas čakala, ko bi se Avstrija, liki nekda Poljska, razdrobila. Čehi bi prišli pod pruske barbore, Jugoslovani pod Italijane in Madjare, Poljaki pa pod Rusijo. Hvala lepa za toliko srečo! Tabor in zavetje je in mora ostati samovsem svojim narodom ednako pravična Avstrija. Ako torej branimo avstrijski Slovani narodne svetinje svoje, branimo ob ednem prestol naslednikom presvetlega našega cesarja. Z usodo našo, z našo bodočnostjo bo Avstrija ali stala, ali pa se — razdrobila.

Celjske in štajarske novice.

(Štajarski deželni zbor) se ni sešel, kakor je bilo poročano, dne 2. aprila t. l. na kratko zasedanje, ker potrebuje predmet, namreč graško 14 milijonsko posojilo obširne razprave in razjasnitve. Zasedanje se vrši najbrže koncem aprila. Nedvomno pa je, da je tudi politični položaj, nastal vled glasovanja v celjski zadevi, pripomogel k temu, da se je odložilo zasedanje.

(Slovensko gledališče v Celju) V nedeljo se vprizore na celjskem gledališkem odru „Narodnega doma“ drugič in zadnjič „Rokovnjači“ po znatno znižanih cenah. Ta velepriljubljena in zabavna igra je dosegla ob prvi vprizoritvi naj-

Odgovor zamorca me je sicer precej poparil, ali skusil sem se delati hladnega, kajti Evropejec ne sme se med tujci za nobeno ceno kazati plahega, da sodijo potem o njem kot neustrašljivim in ga veliko bolj čislajo.

„Jaz sem mislil“, tako začnem zopet, „da gorila ne napade človeka, razun če je ranjena.“

„Kdo ti je to rekel?“ čudil se je zamorec.

„Moji tovariši potniki, kateri so že pred menoj lovili gorile.“

„Tvoji tovariši se gotovo še niso srečali z gorilo, zlasti če je ta razjarjena, kajti sicer bi ne mogli kaj takega govoriti. Posebno pa še, če ima gorila v svojem brlogu samico z mladiči, takrat on ne mara za nobeno nevarnost ali strah, temuč naskoči sovražnika, naj bo že kakršenkoli. Zatorej ti svetujem, ko pridemo v tak kraj, da imaš orožje vedno pripravljeno, natanko paziš na vsako krivino ali debelo ko renino velikih dreves. In če se ti pri najmanjšem šumu zbudi in skoči pred tebe — gorila, dobro pomeri in brez strahu sproži, kajti če ti njega ne umoriš, zadavil bode v trenutku — on tebe.“

(Dalje prihodnjik.)

častnejši uspeh, in gotovo je, da bode tako tudi v nedeljo. Vabimo vse naše občinstvo k predstavi; cenimo in podpiramo to, kar imamo, da z združenimi močmi po jasni poti stopamo k napredku in popolnosti!

(Učiteljsko društvo za celjski in laški okraj) ima svoje redno mesečno zborovanje v nedeljo, dne 6. aprila t. l. v navadnih prostorih ob pol 11. uri dopoldne z nastopnim sporedom: 1. Petje. 2. Zapisnik. 3. Društvene zadeve in nasveti. 4. Eventualno predavanje. 5. Iz šolske prakse. — Vljudno se vabi k obilni udeležbi. Gostje dobro došli.

(Delavsko podporno društvo v Celju) ima v nedeljo, dne 13. t. m. ob pol 4. uri popoldne v društvenih prostorih svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu so poročila tajnika, blagajnika in gostilniškega odseka, ter volitev predsednika in ostalega odbora. Kot zadnja točka pridejo na dnevni red „Slučajnosti“; tu se bo razpravljalo o vsem, kar bi pripomoglo društvu k čim večjemu napredku. K polnoštevilni udeležbi vabi odbor.

(Celjska mestna hranilnica) — „nemška šparkasa“ — je razglasila svoj računski sklep za leto 1901 in izkazuje v njem borni dobiček 17096 K. Od leta 1896 sem že ni imela tako malo preostanka. V svojem poročilu pravi ravnateljstvo, da so visoki davki 15.735 K krivi tako pičlih dohodkov. Pa leta 1900 plačali so davkov 12.650 K, okroglo 3000 K manj ko zadnje leto, in vendar so imeli dobička 43.295 K, torej za 26.199 K več ko zadnje leto. Vzrok za tako borni letni dobiček naše „nemške šparkase“ se vidi iz letnega računa. Vloge 9.316.935 K zahtevajo 4% obresti 372.676 K in rentni davek. Dobi pa hranilnica dohodke prav za prav samo iz 5% posojil na hiše in zemljišča (5.637.400 K) z 281.870 K in iz posojil na menice (5 1/2%) od 89.434 K z 49.188 K; to nese skupaj 331.058 K, torej manj ko obresti od vlog za 41.618 K. Ta primanjkljaj za obresti od vlog, ki se še zvišuje za rentni davek, mora hranilnica odbiti iz obresti od vrednostnih listin (2.589.325 K), ki pa nesejo malo črez 4% in iz hiš, glede katerih je zanimivo, da sta velika hiša, v kateri ima hranilnica pisarne, in hiša številka 10 v Ringstrasse na drugem kraju novega poštnega poslopja, nesli vkup komaj 2 in pol odstotka od kapitala, ki tiči v njima (404.971 K), velika hiša, („šparkasa“), ki stane po izkazu 258.564 K, pa je nese samo 2 1/2%. Nasproti tem številkam naj si naši ljubi someščani le brišejo solze črez stavbo celjskega „Narodnega doma“ in posebno naj se ne veselijo preveč, da bi bila, kakor njih list piše, „Južnoštajarska hranilnica v Celju“ poginu posvečena! Kajti njen letni račun bode, kakor čujemo, pokazal, da stoji naša slovenska celjska hranilnica na trdnjših nogah, ko mestna. Mestna celjska hranilnica pač vloženi denarjev ne more več v zadostnem številu spraviti med ljudi na hiše zemljišča. Zato ljuta jeza in obrekovanje slovenskih celjskih denarnih zavodov. Mestna hranilnica zida hiše, katerih največja jim nese borna dva odstotka, „Južnoštajarska“ pa lahko spravi vloge na hipoteke in bi jih lahko spravila še mnogo več na nje. Kam je torej denar vlagati, razume vsakdo, ki ni zabit! Več bomo povedali, ko dobimo letne račune naših denarnih zavodov. Čudno je, da mestna celjska hranilnica imenuje v poročilu imetek (aktiva), ki ji je poverjen v oskrbovanje in upravo, z 9.356.853 K kakor svoje „premoženje“, na katerem pa ima po lastni bilanci dolga 9.339.579 K tako, da njena lastna bilanca izkazuje v resnici premoženja samo 17.274 K. Posebej izkazuje rezervnega fonda 744.870 K manj ko 8%, hranilnih vlog. Kaže se iz vsega, da mestna hranilnica v Celju („nemška šparkasa“) ne bode mogla več plačevati 4% od vlog, ker jo bode sicer „mašča zalila“. „Južnoštajarska hranilnica“ bode pa lahko dajala 4% svojim vložnikom. Tako govorijo številke in te dokazujejo! Izgube je imela mestna hranilnica pri zemljišču „Löwenwirt“ v Celju, parceli 6 zraven in pri Braunerju na Dobrni vkup 21.625 K in ves rezervni fond se je zmanjšal proti letu 1900 za 15.518 K. Mesto vleče od rezervnega fonda 5%, večja polovica tega fonda pa nese komaj 2 1/2%. Tako gospodarstvo ne more napredovati.

(Nemški shod na Veliki petek), ki je imel nemškomišleče Celjane pridobiti za boj proti slovenski gimnaziji v Celju, je bil baje obiskovan posebno od obrtnikov, v katerih taboru je Celje po besedah podžupana Rakuscha. Bilo je tudi mnogo mladine, visokošolske in gimnazijske in one, ki brani o raznih prilikah nemštvo na celjskih ulicah z napadi na Slovence. Kar je najzanimivejše, je „nepopisna slava“, katero je zbor kričal dr. Mravlagu, ko je ta rekel: „Ali ostane avstrijski državni stvor (Staatsgebilde) ali ne, to nam velja v bodoče enako! Mi ne poznamo v bodoče nobenih državnih potreb, ampak samo potrebe ljudstva! Jaz ne kličem s Schönererjem „Heil den Hohenzollern“, tudi ne kličem „Heil Habsburg“, ampak kličem edino in samo „Heil dem deutschen Volke!“ Torej nemštvo brez avstrijskih in pruskih vladarjev — republik! — Vidi se, koliko se smejo Nemci drzniti povedati javno in brez poslanske nedotakljivosti, — v pričo o. kr. političnega komisarja Rehnelta, in ne vemo še, v pričo katerih drugih o. kr. uradnikov. — Oj druge strani smo prejeli o tej „versamlung“ naslednje poročilo: Shod celjske nemškutarije dne 28. m. m. v Celju se je srečno izvršil. Razumljivo je, da so se nastopajoči „becerji“ kar skušali med seboj, kdo da bode govoril bolj ostro in hujkajoče. Dr. Negri je zmerjal tiste s „šufti“, ki ne pograbijo sedaj za orožje. Govoril je tudi vipavski Nemec „mit der helltö nenden Stimme“ Sprejela se je seveda silno ostra resolucija. Vobče pa je bil shod obiskan jako klaverno in ni prišlo od zunaj nikogar razen par znanih kričavev iz Laškega. Poslanca ni bilo na shod nobenega. Pommer je poslal telegram, vreden „krakehler“ja. Po shodu je rogovilo par pijanih gruč po mestu; nekaj jih je došlo pred Jožefov spomenik in tam poslušalo hujkajočo govoranco ednega navzočih. Potem je ta čedna družba vdarila v izdajalske klice. Na merjali so tudi pobiti okna na slov. gimnaziji, pa je „Narodni dom“ preblizu. Policajev ni bilo ves večer videti.

(Sama čista kri.) Na shodu celjskih nemških hujkavev na Veliki petek so nastopili naslednji govorniki: Jabornegg Negri, Ambroschitsch, Mravlag in Jesenko. To so torej možje najčistejše tevtonske rase, ki so reševali nemško Celje in in pretakali solze pri tej nekrvavi žrtvi.

(Učiteljske premembe.) Učitelji so imenovani: Pri Sv. Lenartu v Slov. goricah začasni učitelj g. J. Urek iz Gor. Polskave, pri Sv. Martinu pri Vurberku začasni učitelj g. Anton Namestnik, Šmarjeti na Pesnici deficitivni učitelj g. Karol Majer, v Selnici def. učiteljica gđ. Fr. Konečnik, Bečici učiteljska suplentinja gđ. Ljud. Božič. V pokoj je stopil def. učitelj g. J. Stöger na Bizeljskem, in g. Berta Hödl v Šmarjeti.

(Domača obrt v Celju.) Ta teden je otvoril v Celju svojo kleparsko delavnico g. Jože Kregar, katero je prevzel po Vencel Kobavcu.

(Razširjena šola.) Enorazrednica v Orešju v breziškem okraju se razširi v dvorazrednico.

(Nove žandarmerijske postaje) so ustale: Na Doberni in Ljubnem, okrajno glavarstvo Celje, v Kapelah pri Brežicah in v Cirčevah, okrajno glavarstvo Ptuj.

(Zatiranje strupenih kač.) Štajarski deželni odbor je v svrhu zatiranja strupenih kač razpisal nagrade za leto 1902, in sicer za vsakega ubitega gada ali modrasa 3 krošne. Kdor ga ubije, ga mora poslati na kustosa zoologičnega oddelka deželnega muzeja „Joanneum“ v Gradcu.

(Glavna skupščina „Južno-štajarskega hmeljarskega društva“) vrši se dne 6. aprila ob 3. uri popoldne v Žalcu v gostilni gospe Hausbichler. K mnogobrojni udeležbi vabi odbor.

(Savinska železnica.) Južna železnica vpelje dne 1. maja t. l. tretji vlak na progi Celje Velenje za hitro vožnjo. Vlak odšel bode iz Celja ob 10. uri 18 m. popoldne in pride v Velenje ob 12. uri 08 m. popoldne ter zopet odhaja iz Velenja ob 11. uri 31 m. popoldne ter pride v Celje ob 1. uri 04 m. popoldne.

(Tobačna trafika v Šošanju) št. 47, z letnim bruto dohodkom okroglih 700 kron se odda na ondoto loterijo odda konkurenčnim ponudbam. Ponudbe oddati do 26. t. m. pri o. kr. ravnatelstvu v Mariboru.

(Tobačna trafika) v Loki pri Zidanem mostu, okraj Laški trg, z letnimi bruto dohodki 1200 kron se odda tekmovalnim potom. Prošnje je vložiti do 25. aprila t. l. pri fin. ravnateljstvu v Mariboru.

(Sto let stara žena) Marija Klinc je umrla na Velikonočno nedeljo v Konjicah. Bila je do zadnjega čila in čvrsta.

(Hajdina.) Na Belo nedeljo, dne 6. aprila predstavlja se na Hajdini v šolskem poslopu igra „Lurška pastirica“. Prva predstava bo ob 3. uri popoldne, druga pa ob 6. uri zvečer. Vstopnina 20 v, sedeži 40 v. Ker je imelo „Kmetijsko bralno društvo“, ki vprizori s pomočjo „Marijine družbe“ ta igrokaz, s pripravi za igro ogromne stroške, se preplačila hvaležno sprejmejo. Med posameznimi dejanji bodo igrali hajdinski tamburaši.

(Ljudska predavanja.) Dne 16. m. m. je priredilo bralno društvo pri Malinedelji predavanje, ki je bilo precej dobro obiskano. Predaval je stud. med. Vekoslav Spindler „o gospodarstvem položaju pri Slovencih“. Govoril je o tem, kako je kmet prišel do teh razmer, in kot rešilne poti je navajal 1. zadrugo, 2. brigo za javno življenje in politično organizacijo kmečkega ljudstva, 3) izobrazbo in 4. modernejšo gospodarstvo. Dne 23. m. m. je predaval stud. med. Vekoslav Spindler pri Kapeli blizu Radgone „o gospodarskem stanju kmečkega ljudstva in kako bi se dalo to stanje izboljšati“. Izrazil je s svojim govorom kontroverzo med zadržani in vodstvom tamošnje zadruge. Nekateri zadržani so očitali vodstvu nepoštenost. Naposled so se mnenja izbistrila.

(Nemčurska zmaga) Pri Sv. Jakobu v Slov. goricah so imeli dne 17 in 18. sušca občinske volitve, pri katerih so zmagali nemčurji. Posluševali so se raznih volilnih sleparij, zaradi česar je bil od slovenske strani vložen ugovor proti volitvi.

(Gibanje slovenskega dijaštva) Na Veliki četrtek, dne 27. m. m. sešlo se je obilno število slovenskega dijaštva iz Slov. gor. na živahen razgovor glede ferijalnega akademičnega društva za ozemlje med Muro in Dravo vzhodno od Maribora. Uvidelo je dijaštvo teh krajev, kjer je ob mejah slovenski življenj v silni nevarnosti, da treba buditi vse narodne sile, ki spe sedaj v ljudski duši, k delu za narodov obstoj in napredek. Zato se je združilo dijaštvo in osnovalo fer. akad. društvo „Bodočnost“. Pravila se predlože še vladi, in če jih ta potrdi, je upati, da bo društvo delalo res v veliki meri za probujo obmejne slovenskega življa. Namen društva je, da ali samo ali pa v zvezi z drugimi že obstoječimi društvi v dotičnih krajih prireja poučna predavanja v raznih krajih Slovenskih gor. Prirejalo bo veseličice in izlete, vedno v zvezi s kakšnim predavanjem. Velike naloge si stavi društvo, velike nade goji „Bodočnost“, da-li se bode vse spopolnilo in doseglo, to pokaže prihodnost.

(Od Sv. Antona v Slov. goricah.) Dne 25. marca t. l. smo sprejeli Rajmunda Dominkuša, v pokojenega nadučitelja do bladnega groba. Bilo mu je štetih 87 let. Med svojim dolgim bivanjem pri Sv. Antonu pridobil si je s svojim ljubeznjivim nastopanjem naklonjenost in spoštovanje svojih učencev, vseh svojih sofaranov. Zasluge, katere si je stekel v svojem delokrogu kot učitelj, sad jerejec, avilorejec in posebno pa kot glabenik, v kateri stroki je umel očarati srca poslušalcev, nam hočejo ohraniti blagega starčka v vednem spominu.

(Podravska podružnica slov. planinskega društva.) Občni zbor tega društva se je vršil 19. sušca v čitalniški sobi v „Narodnem domu“ v Mariboru. Tajnikovo poročilo kaže, da je imela podružnica 43 rednih in dva ustanovna ude in da je dobila 50 K kot dar od slavne mariborske posojilnice. Omenjenima denarnima zavodoma se izreka prisrčna zahvala. V spominsko knjigo se je vpisalo pri Sv. Duhu 42 turistov, v ono pri Sv. Urbanu 138 popotnikov. Blagajnik naznani, da je prebitka 290 K 27 v. Občni zbor sklene, da se napravi letos nova pot od Sv. Ureha na Pohorju do Šumika. Sklene se tudi prirediti izlete, kateri se bodo prej razglasili v „Domovini“ in „Sist. Presse“. Na potu k Sv. Urbanu se bodo postavile na treh mestih klopi. Končno prebere predsednik brzojavni pozdrav slav. osred.

društva, se zahvali zborovalcem za udeležbo, katerim želi kmalu stisniti desnico prijateljsko v prosti naravi, kjer se le prav čutimo, da „Za hrib naš in log gori nam srce, hrani nam Bog planine, goré!“

(Učiteljske skušnje) se začne v Mariboru dne 1. maja t. l. Prošnje je vložiti do 27. aprila.

(Županom v Mariboru) je bil izvoljen v sredo dr. Schmiderer.

(Samomor.) Veliko soboto zvečer je v Mariboru skočil v Dravo 64letni J. Hojnik. Našli so ga v Št. Petru na levem bregu Drave. Vzrok je menda slaboumnost.

(Volitev v trgovsko in obrtno zbornico v Gradcu) je v obrtnem oddelku izpadla tudi na korist nemških nacjonalcev. Iz Celja je izvoljen sladčičar Mörtl.

(Umrl je) v Gradcu dne 26. marca t. l. nenadoma podpredsednik višjega sodišča, g. J. Wangga. Zadel ga je kap.

(Za vinski trg v Gradcu) je že jako mnogo vinogradnikov doposlalo svoja letošnja vina, da bode letošnji trg, ki se vrši od 10. do 13. aprila t. l. prekosil vse svoje prednike. Deželni vinorejci so že po večini odposlali najboljše od svojega letošnjega pridelka na trg, kateri pa tega še niso storili, naj pošljejo čimprje. Na trg pridejo vinski kupci in veletržci od vseh strani, da tam pokušajo, kje se prideluje pri nas najboljša kapljica, in potem izbero zase, kar jim prija.

(Sneg je zapadel) po nekaterih krajih Sred. in Zgor. Štajarja. Tako se poroča iz Leobna, da je dne 1. aprila t. l. snežilo več ur zaporedoma in je bila vsa okolica nalik zimski krajini.

Boj za Celje.

Govor poslanca vit Berksa v seji dne 19. marca 1902.

Visoka zbornica! Vprašanje o celjski gimnaziji se je že tolikokrat in tako vsestransko pretresalo, da je glede njega vsak, kdor se bavi s politiko, popolnoma na jasnem, ali vsaj misli, da je s svojega stališča na jasnem. Valed tega ima velika večina poslancev že določno mnenje o tej zadevi. In v glavnem se kaže, da vladata dve mnenji. Ejni smatrajo celjsko zadevo za vprašanje moči, in s temi ne mislim govoriti, saj vemo, da moč gre čez pravico. Drugi se boje, da spravijo svoje mandate v nevarnost, če zavzemo glede celjskega vprašanja pravično stališče. Tudi s temi nočem govoriti. Govoriti pa hočem s temi, ki imajo toliko moškega poguma in toliko objektivnosti, da jih vodita samo pravičnost. (Jako dobro!)

Za kaj pa se gre pri celjskem vprašanju? Na o. kr. državni gimnaziji v Celju so bili za slovensko mladino ustanovljeni štirje nižji razredi, ki so od nemške gimnazije popolnoma ločeni, ki so nastanjeni v posebnih prostorih in imajo svojega posebnega voditelja.

V teh razredih se uče v slovenskem jeziku samo trije predmeti. (Čujte! Čujte!) in sicer veronauk, latinščina in matematika, vsi drugi predmeti se že od prvega razreda uče v nemškem jeziku. S to sukcesivno večjo uporabo nemščine pri pouku se omogoči nemškega jezika nezmožni slovenski mladini, da si, ne da bi trpel pouk ali da bi se učni čas podaljšal, osvoji nemščino v toliko, da se more pouk v višji gimnaziji vršiti samo v nemškem jeziku. Tak je tisti zavod, ki se proglašajo kot klubovalni zavod in slika kot nevarnost za nemštvo. (Jako res!) Prej je obratno. (Pritrjevanje.) Mnogi gg. tovariši morda niso vedeli, da je to bila naloga takozvanih slovenskih paralel na celjski gimnaziji in mnogi gg. tovariši tudi ne vedo, da so tudi slovenske paralele na mariborski gimnaziji enako urejene, namreč tako, da se v prvih štirih razredih nekateri predmeti uče v slovenskem, drugi v nemškem jeziku, tako, da se potem v višji gimnaziji slovenska mladina uči samo še v nemškem jeziku. Kaj ne, gospoda, tega ne veste, da skoro dva milijona duš broječe slovensko ljudstvo v tej monarhiji nima nobene slovenske gimnazije. (Tako je!) da so tudi na Kranjskem in Primorskem gimnazije tako urejene, da se mladina v nižjih razredih pripravi v toliko na nemški pouk, da ga v višjih razredih samo še v nemškem jeziku dobi.

Slovenskih gimnazij v tem smislu, kakor na Češkem in Moravskem čeških, v Galiciji poljskih in maloruskih, takih slovenskih gimnazij sedaj v tej monarhiji sploh ni. (Pritrjevanje.) Taka je, gospoda, slovenska požrešnost.

Slovensko prebivalstvo sploh ne zahteva več, kakor da naj se njega mladini omogoči izvršiti gimnazijo, ne da bi pouk trpel in ne da bi se učni čas na gimnaziji podaljšal, tako, da morejo maturantje svoje nauke na univerzi nadaljevati.

A ravno tako, kakor nima slovensko ljudstvo nič proti temu, da se slovenska mladina na gimnazijah nauči nemškega jezika, tako tudi zahteva obsežnejše znanje v materinščini. Z višjo splošno izomiko naj bo združeno tudi preciznejše izražanje v materinščini, kar je toli važnejše, ker zahteva bodoči poklic popolno znanje slovenskega jezika v besedi in pisavi in sicer jezika izobražencev.

Po teh izvajanjih prehajam k predlogu poročevalca grofa Stürgkha.

Prvo načelo učne uprave bi moralo vedno biti stabilnost. Z učnimi zavodi se ne sme delati eksperimentov, se ne sme žoge biti. (Pritrjevanje.) Kaj pa hoče poročevalčev predlog? Odpravijo naj se na dveh gimnazijah slovenski razredi, ki so se jako dobro obnesli, s katerimi je slovensko prebivalstvo — in tega se edino tičejo — jako zadovoljno, in mesto njih naj se proti volji Slovencev napravi slovenska nižja gimnazija v Mariboru. Na mesto dobrih uredb, ki so se obnesle, naj stopi eksperiment.

Ustanovitev slovensko-nemške nižje gimnazije v Celju se je predstavila kot prav posebna stvar za Slovence. Pred vsem se ni dokazano, da je edna več kakor dve. (Jako dobro.)

Danes obstojita za slovensko prebivalstvo dve slovenski spodnji gimnaziji. (Klici: Tako! Tako!) Da, takoimenovani utrakvistični, kariborske paralele so pravzaprav tudi dve gimnaziji, a v bodoče naj bo le edna taka spodnja gimnazija. Danes so mariborske paralele podrejene ravnatelju višje gimnazije. Če se po poročevalčevem predlogu ustanovi samostojna nižja gimnazija v Mariboru, ne bo to tudi za Maribor koristno nego škodljivo, ker bi potem dijaki v višjo gimnazijo prehajali na drug, na nasproten zavod. (Pritrjevanje.) Prehajanje bi bilo otežkočeno in nevarno zagotovljeno. (Pritrjevanje.) (Dalje prih.)

Druge slovenske novice.

(„Ljubljanska kreditna banka“) je imela dne 25. marca t. l. v Ljubljani svoj občni zbor. Lansko leto je imela 50 200 36 kron čistega dobička. 2000 delnic za nakup obeh Kukec-ovih pivovarn v Žalcu in na Laškem je že razprodanih, in sprejme nova delniška družba takoj obe pivovarni na svoj račun, ko bodo pravila od oblasti potrjena. „Ljubljanska kreditna banka“ ima tudi svojo podružnico v Spletju.

(Volitve v trgovsko in obrtno zbornico na Kranjskem) so se vršile minoli teden. V veleindustriji sta izvoljena dva Nemca, v veletrgovini pristaši narodne napredne stranke, istotako tudi v drugih trgovskih in obrtnih oddelkih. V montanskem oddelku sta bila izvoljena dva Nemca.

(Stavbeno gibanje v Ljubljani.) Letošnjo pomlad začno zidati v Ljubljani zopet kakih 12 novih poslopij. V mesto je prišlo že mnogo laških zidarjev.

(Zabava otrok.) Otroci posestnika Insterle v Spodnjih Danah so se, ko ni bilo staršev doma, igrali s tem, da so svojega malega bolnega bratca vzeli iz zibelke in ga valjali po snegu. Otrociček je dan na to umrl.

(V 20 metrov-globok prepad) je padel pri Žirovniškem mostu na Gorenjskem 52letni čuvaj državne železnice, Soklič. Bil je takoj mrtev.

(V postojnski jami) je bilo ob velikonočnih praznikih sila veliko ljudstva; jama je razsvetljevala 36 obločnic po 1400 sveč in 950 žarnic. Stroški za napravo nove luči znašajo 160.000 K.

(Vodovod na Notranjskem.) Kmetijsko ministrstvo je dovelo za vodovoda v Nadinjem-selu, Novi Sušici in Vremu 50 odstotni državni prispevek.

(Požar.) Blizu Št. Martina nad Celovcem je dne 18. m. m. pogorelo pet poslopij.

(Samega sebe zažgal v zaporu.) V Celovcu so zaprli 21letnega agenta Gradišarja radi tatvine. V zaporu pa si je zažgal obleko z žveplenko ter se opeknel do smrti. Umrl je valedobljenih poškodb.

(Za italijansko vseučilišče v Trstu) se je vršil v ponedeljek v Gorici shod, katerega so sklicali laški akademiki. Mladi možje so govorili zelo izzivajoče; po mestnih ulicah so peli gari-baldinske pesmi.

(Kardinala Missio) so pokopali v sredo z veliko slovesnostjo. K pogrebu je došlo pet škofov, mnogo cerkvenih in drugih odličnjakov ter duhovnov. Pokopali so ga začasno v grofovsko rakev Coronini-jevo; pred cerkvijo na Sveti gori sezidajo poseben mavzolej, kamor bodo pokojnega pozneje prenesli. Goriško škofijo bo vodil, dokler ne bode imenovan nov škof, laški monsignor Jordan.

(Slovensko bogoslužje v Istri.) Poroča se, da so v Rimu vnovič potrdili slovensko bogoslužje za krško škofijo, in se je že takoj po Velikonoči uvedlo v nekaterih cerkvah.

(Posojilnica v Voloskem) je imela koncem leta 1901 zadružnikov 912 s 13 376 zadružnimi deli. Čisti dobiček za lansko leto znaša 6803 K 78 vin.

(Štrajk na Reki) še ni končan. Brezposelnih delavcev je tam okrog 1000.

(Društvo „Zvezda“ na Dunaju) priredi na Belo nedeljo dne 6. aprila svoj zabavni večer v dvorani restavracije „Regensburgerhof“, Dunaj I, Sonnenfelsgasse 2. Spored je sledeč: Predavanje g. K.: „Nekoliko o socialnem življenju v Sloveniji“; po predavanju sledi petje društvenega pevskega zbora pod vodstvom pevovodje g. V. Krušiča. Pele se bodo te-le pesmi: 1. dr. Gust. Ipavc: „Slovenec“, moški zbor; 2. Stanko Pirnat: „Naša zvezda“, mešan zbor; 3. Peter Jeréb: „Lahko noč“, moški zbor z bariton in tenor-solom; 4. dr. Gust. Ipavc: „Pozdrav“, mešan zbor; 5. J. S. Vilhar: „Slovenec i Hrvat“, moški zbor. — Začetek ob 6 uri zvečer. Prijatelji društva dobrodošli!

Dopisi.

Sv. Jurij ob Ščavnici. V poročilu o bralnem društvu se je pozabilo povedati tole: Društvo šteje do sedaj 89 rednih in pet podpornih udov, po zadnjem zborovanju tri častne člane; v pretečenem letu je dohodkov 165 K 42 vin, izdatkov 159 K 06 vin; knjižnica se je pomnožila za 51 knjig, ter šteje okoli 540 knjig in zvezkov. Društvo so podpirali: Slavna posojilnica v Gornji Radgoni z doneskom 20 K, g. Anton Kupljen, c. kr. beležnik v Črnomlju 4 K, č. g. kaplan Tomažič 7 K, č. g. župnik J. Kunce 2 K in „Slovenca“, g. dr. Jakob Žmavc, c. kr. profesor 4 K, č. g. kaplan Fr. Sal. Spindler 8 K in 13 krasnih knjig; vsem tu imenovanim gg. podpornikom je izjavilo društvo ob priliki obč. zbora prirčno zahvalo, ter krepki „živijo!“ kar se tem potom z hvaležnostjo naznanja.

Društvo je priredilo dve veselici, kar se je tačas na kratko v „Domovini“ poročalo. Da je društvo jelo živo in krepko delovati, gre hvala mladeniški in dekliški zvezi, ki se je tudi pred kratkim ustanovila; ne bom tukaj našteval zaslug posameznikov, ker sem mnenja, da ni treba vsega na veliki zvon obešati, ter čitateljem prostor za kako boljše in poučno berilo kratiti. Kdor hoče naše pevce in pevke slišati ter igralce in igralko videti, naj se blagovoli potruditi k nam na spomladansko veselico, za katero se marljivo pripravljamo po geslu: „Za Boga in domovino!“ Da pa smo našim napetim bračljancem trn v peti, razvidno je iz tega, da so nas vrgli iz šole. Bračljanci! tudi za vas bo prišel dan plačila, dan osvete za izdajstvo vaše!

Iz Haloz. Zopet se je pokazala „epohalna“ zvezda na slovenskem pesniškem polju — namreč tam v predalih „Štajerca“. Ta nenavadni veleum pojavil se je v št. 5 tega lista v notici „Kaj se vse na Leskovcu godi“, kjer razlaga svojim vernim ali redkim bralcem tako otročje stvari kakršne zamore čenčati le tisti, kateremu se še niso

otajali možgani. Če bodo to kolobracijo pr-zveko vali „Štajercovi slamezniki“, si bodo gotovo želodce pokvarili. Peresar si je na vso moč prizadeval, ohladiti si neko jezico nad nadučiteljem Vinko Stoklasom, katerega poznamo kot narodno mislečega učitelja.

Značilno je, da se dela „Štajerco“ v 5 štev. navidezno prijateljem šole, akoravno ga v oči bodejo „mnogo šolska poslopja, podobna graščinam“ nalik rdeča barva putana. Ob vsaki priliki meče učiteljstvu polena pod noge ter mu izpodkopava ugled. Valed akutne nenormalnosti se pišaču ni tolako v glavi zasvetilo, da bi pomislil, da drže narodni učitelji v eni roki gorče svetilo prosvete, v drugi brušeno jeklo in da pogumno vihte z buzdovom pri vsakem napadu in da s svetlim ognjenim mečem podirajo v prah vse hinavstvo.

Da pa taki politikastri ne bodo ribarili vedno v kalnem, bodedo danes potegnili enemu krinko raz obraz in ga pokazali v vsej nagoti. Najpoprej bodedo dali tega trabanta v „lupo“ in potem šele udarili. Leskovski „Liliputaneč“, majhne pa debele postave in kateri ima že od rojstva predpisan nemškutarski obraz, ter pri „Štajercu“ žlice oblizuje, je svoječasnno mnogo let posedoval po šolskih klopih in pri tem hvalvrednem delu pognal okroglih 16 000 K v svoj nenasiten želodec. Mimo njega je šla kultura brez sledu: pridobil pa si je dober sluh in ima zelo kosmata ušesa, da sliši zelo dračje rasti. Ker se zastran svojih „vrtilin“ ni mogel povspeti do samostojne službe, pometal je prah po raznih pisarnah, dokler ga niso pripeljali nekega dne neprosto voljno domov. V obilnem prostoru si bel glavo, kako bi zboljšal zelo zastarelo metodo pri pitju, se lasa okrog „Štajerca“ za pijačo in kot parasit se jako trudi, um uničevati. Vrh tega pa ne zametuje klobas v postnem času in se sprehaja po Leskovcu z neko dovolj poznato „dulcinejo in daje mladini na ta način najlepši vzgled o „prosti ljubezni“.

O priliki tudi na takt poskoči, se v poznih urah vrača od svojih pohodov iz krčme in si tako le popeva:

Ako mislim na teškočo
na ciganki zdanji svet,
tak od jese mi je vroče,
ker lenuh sem toliko let,
Kaj jaz moram vse trpeti,
pa mi nikdo nič ne da,
moram kakor pes živeti
za „Štajerca“ svojega.

Leskovčani bodo gotovo sklenili, da pošljejo tega glumača po „šubu“ tja nekam v Kamerun, ali pa bodo na novopostavljenih „gavgah“ dah resen eksempl. Takrat pa ne bode zvonili niti mladi niti stari mežnar, klicali bodo le nje govi tovariši v onem jeziku, ki ga je govoril sam Votan, ko je še polegal po medvedjih kožah, namreč: „Heul!“

Zdaj se pa le špegalj brumna duša!

Prihodnjič več pikantnosti o Štajercovi pisani armadi.

Narodno-gospodarske novice.

2. Vrt za zelenjavo, kako urediti?

„Kakor seješ, tako bodeš žet,“ veli star pregovor. Radi tega je za kmeta v pomladi važno, da dobro premisli, kakšni prideiki so mu najbolj potrebni, pa tudi, na katero ali kakšno njivo bode to ali ono vrsto sejal. Vse namreč, katere vrsta žita ljubi bolj gnojno zemljo, katere pa je zadovoljna bolj s slabo zemljo. Posebno kadar mu gnoja primanjkuje, treba je na vse to računati.

Enako kot gospodar vse to premišljuje tudi gospodinja o svojem polju, kar je namreč vrt za zelenjavo. Tudi ona mora paziti, da ne pozabi na kakšno zelenjavo, katero bi po letu in v jeseni težko pogrešala. Na spomlad sedaj izluščiti ali zmanje vse vrste semen, katere so lani vzrasla na vrtu, nato premisli, li bode dosti semena tega ali pomanjkuje drugega. Sedaj namreč je čas da si oskrbi kar je potrebnost, da kadar sneg skopni, se zemlja obušči, ima vse pri rokah za setev na vrtu.

Mimogrede rečeno, da vrt naj bode precej velik, kolikor mogoče v zavetju pred hudimi vetrovi in dobro ograjen. Zadnje velja zlasti glede prutnine, pa tudi radi druge živine. Najlepšo podobo

ima, če je štirivoglat, da se lahko čez sredino povprek napravita dve glavni stezi. v podobi križa. Ob stezah se odloči majhen rob za cvetlice, kar je za oko jako prijetno. Ostali prostor pa se razdeli v podolgate gredice, katere naj ne bodo nad meter široke, z dobrimi stezicami razdeljene. To pa zato, da ženske ob pletvi ne hodijo po rahlih gredicah, nego samo po stezicah.

Razume se, da se gredice nasejajo vsako leto nove, ker v spomladi se mora ves vrt globoko prekopati in dobro pognojiti. Nato je treba najprej sejati seme za kapusne sadike ali zelje. Ker je ono jako občutljivo pred mrazom, po nekod pokrivajo ob slabem vremenu gredice z različnimi odejami, dokler so namreč rastline še majhne. Najljubši kraj pa je za te kje ob zidu, da so bolj v zavetju pred vetrom, pa se solnce močnejše upira v gredico.

Kmalopri, ko se je zemlja dosti posušila in se ni bati več hudega mraza, začne se sejati na vrtu razna druga semena. Največ prostora vzame gotovo raznovrstna solata. Skoraj menda ni zdravega človeka, ki ne bi ljubil to zelenjad v poletnem vročem času. Toda kakor povsod, tudi solati je mnogo vrst, ki se glede okusa in izgleda razlikujejo. Katere vrste solate so trde in katere mehke, katere listje neokusne, če jih ne pripravimo drugače dobro pripravijo, na dišeče, zlasti ako je zelenjad že malo bolj odrasla. Nasproti temu pa so druge vrste, kojih zelenje je mlado ali bolj odraslo vedno enako krhko, zraven pa kaj prijetnega okusa. Svetujem, da si na spomlad nabavijo nekaj različnih boljših semen, ter jih v posamezne gredice nasejejo vsako vrsto zase. Tako se bodo potem lahko prepričali, katera vrsta je boljša in to si bodo skušali doma odgostiti za prihodnost. Dobro je tudi, da se na ograji tik gredice nekako zaznamuje ime dotične vrste, da se lahko potem enaka naroči, katera se je najboljša skazala.

Zraven solate odmeri se navadno par gredic za kumare, kjer pa se v spomladi najprej tudi lahko solata vseje, pa se ob času saditve kumar, tje majnika, solata že porabi. Tudi te so več vrst, izmed teh so nekatere tako grenke kakor enčijan. Najbolj priporočam se vrsta: „dolge, zelene kumare.“ Naj še spomnim, da za to zelenjad je važno, kako se ona okopa ali csipa. Če je vsajena na gnojni prsti, treba ji pred vsipanjem pridjati nekaj solate in nato zasuti s prstjo. Ako pa so sajene, kar je navadno pri nas na kmetih, na njivi, med kuruzo, ali celo na malem pogorišču na pašniku, treba pred vsipanjem pridjati prav mastnega gnoja, da lažje požene obilni svoj plod.

Skrbna gospodinja gotovo ne bo pozabila na vrtu sejati vsaj na jedno gredico pese. Te rastline se potem presajajo na prazne prostore po vrtu ali tudi še na njive med okopavne sadeže, seveda kjer je zemlja dosti rodovitna.

Koder ljubijo prav rano zelje, ondi se ne pozabi na kakšno gredico vsejati vohrata ali kelja. Tudi ta se oskrbuje presaja itd. kakor zelje, pa daje že zgodaj v poletju okusno prikuho.

Gotovo je, da na vrtu ne sme manjkati česna. Stroki lanskega pridelka se kot seme posade v vrste po gredici, katero kuharice pogosto obiskujejo, kadar pripravljajo različna, zlasti mrzla jedila. Tako se ga že po letu precej porabi, ostali se pa na jesen poruže in poveže s travo v nekaj venec, kateri se na suhem kraju ohrani za marsikako porabo. Česen je namreč tudi zdravilna rastlina.

Enako kot česen, priljubljena je večinoma tudi čebula. Semena od te majhne čebulice se potaknejo enako česnu, samo da bolj na redko v gredico, kjer že v zgodnjem poletju dorastejo do precejšnje jabolčne debelosti. Napravljena kakor kumare v jeseni, dajo okusno jed, pa tudi juha je bolj okusna, ako se pridene, par krehljav prerezane čebule.

Ker že govorimo o juhi, ne smemo pozabiti peteržilja. Njega gotovo pozna in čista vsaka razumna kuharica, ter mu odloči gredico bolj pri vratih vrta, da ga lahko hitro zagradi za vrh in ga odščipne, na jesen pa se še koreninice poružejo ter v kakšno posodo v kleti presade.

Zraven njega gospodinja rada sejejo neka selarja in še majarona navrh. Oba dajeta vsa kajakim jedilom prijeten vonj in okus.

Prav tako čislajo kuharice za v juho razno korenje. Posebno rana vrsta rumenega korenja je kakor nalašč za to, da se juha zboljša na okusu. Ne bo torej odveč, ako mu damo malo prostora.

Kadar je juha že gotova, ne morejo si ženske kaj, da ne bi na drobno narezale in potresle na vrh šnitlaka. Saj ga lahko pridelajo, ako ga v spomladi lanskega leta razdelijo v manjše grmičke in te za stezo v vrtu po vrsti nasade.

Skoraj bi bili pozabili še na hren: Tudi ta je imenitna prikuha, pa tudi svež napravljen kaj okusna jed. Vrh tega skoraj ne zahteva nobenega truda ali oskrbovanja. Da smo le svežo korenino apravi v gnojno zemljo, pa je zadovoljen, da raste bahat, ne meneč se, katera rastlina mu je sosed. Vendar kaže bolj, da ga ne razvadimo po celim vrtu, temuč mu odločimo svoj prostor, kjer ga lahko ob potrebi poiščemo.

Tako v spomladi na vrtu. Tje po Kresu, kadar so nekatere zelišča že dorasla, se pa na njihovo mesto kot drugi pridelek sejejo bolj pozna zelišča. Tako posebno endivija, katera je presajena v pozni jeseni in še po zimi kaj okusna zelenjad. Istotako še marsikatero druge vrste solate, katere se v jeseni presade v klet, za pozimsko rabo.

Čeravno smo že precej sadežev se spomnili, vendar nam jih je še dosti izostalo. Tako redkev, koleraba, dinje, špargelj in še več drugih. Naj pa modre gospodinjice nadomestijo našo pozabljenost ter ukrenejo vse, da jim bode vrt ne le samo v korist, nego tudi v ponos in veselje!

Pohorski.

Politični pregled.

(K položaju.) Dne 8. aprila se zopet snidejo državnozbornski poslanci. Nemci se delajo radi poraza glede celjske gimnazije še sila razburjene. Vršilo se je te dni več volilnih shodov, in povsod se je sklenilo, da morajo nemški poslanci dobiti zadoščenje za razžaljeno nemško čast ter začeti odločno opozicijo ali, če treba, tudi obstrukcijo. Nemški listi napovedujejo v parlamentu najhujše viharje, nove krize, katere žrtve morata biti Körber in Pientak. Vsenemci so tega položaja strašno veseli, saj imajo zopet priliko, da se pokažejo v vsej svoji surovosti. Z njimi čez drn in strn pa jo meni udariti tudi nemška ljudska stranka, ker ne sme zaostajati za njimi v narodnem šovinizmu, ako poče iz gubitni nekaj svojih mandatov. Körberju Nemci še vedno ne morejo odpustiti, dolže ga, da ni storil svoje dolžnosti, ker ni pomagal nemški resoluciji do večine. Zdaj pa se Körber nekako zagovarja in opravičuje napram Nemcem, kakor bi se čutil krivega, in to je gotovo prav žalostno. Vlada smatra položaj jako slabim in polaga Nemcem na srce, naj prej pomislijo, ali je potrebno sedaj izzvati novo krizo. Vlada bode slej kot prej vztrajala na svojem programu ter delala neumorno za to, da se varujeta parlament in ustava.

(Ministrske konference.) Te dni so se vršile na Dunaju posvetovanja avstrijskih in ogrskih ministrov zaradi novih carinskih in trgovinskih pogodb, ki pa niso dovedla do sporazumljenja in ni upanja, da se doseže edinost. Posvetovali so se tudi zaradi delegacijskega proračuna. Ker se gre tukaj za veliko obremenitev države za več let naprej, se bodo ta posvetovanja najbrže končala še le v navzočnosti cesarjevi. Vojni minister zahteva jako veliko in naglašajo potrebo novih topov.

(Ogrska državna blagajna) izkazuje za zadnje četrtletje 1901 prejemkov 30,898 731 kron manj kakor pa lansko leto v istem času. Cela državna bilanca izkazuje za leto 72,302 000 K manj kot lani.

(Trozveza) se nedvomno obnovi; te dni sta se laški ministrski predsednik in nemški kanclar sešla v Benetkah. Nemčiji je mnogo do trozveze, ker bi bila brez nje malone čisto osamljena; Avstrija sklone lahko zvezo z Rusijo, vendar se naša vlada valed tradicionalne politike neče ločiti od Nemčije, ker se boji notranjih viharjev od strani Nemcev.

(Nemčija in Trst.) Kako Nemci spoznavajo važnost Trsta in kako si ravno vsled te važnosti grade in pripravljajo v Trstu svojo nemško bodočnost, o tem priča najbolj način, kako oni natančno opazujejo vse politično in narodno gibanje v Trstu, in sicer ne le laško temveč tudi slovensko. Vsak naš korak na gospodarskem ali političnem polju je zabeležen v Berlinu, tako n. pr. delovanje tržaške slovenske hranilnice, nakup „Narodnega doma“, nastopi Slovencev ob volitvah itd. Vse to je zabeleženo v poročilih splošnega nemškega „šulferajna“ v Berlinu; v tem se zrcali vsa velikanska važnost Trsta.

(Revolucija na Balkanu.) Iz Macedonije in Albanije dohajajo poročila o zelo nevarnem gibanju, kateremu so vzrok v prvi vrsti turška oblastva. Poroča se, da je v Albaniji počila že prava revolucija, na mnogih krajih je že prišlo do velikih pobojev med vstajši in turškimi vojaki, vendar poslednji niso mogli vstajšev užugati. Arbanasi se hočejo otresti turškega jarma in zahtevajo popolno samostojnost. Italijani pošljejo menda celo vojno brodogojce v Albanijo in nabirajo doma že častnike in prostovoljce. Od druge strani se tudi poroča, da hočeta Italija in Avstrija skupno zasesti za nekaj časa Albanijo.

(Rusija in Bolgarija.) Glede namena potovanja bolgarskega ministrskega predsednika na Rusko se govori, da ima namen vplivne osebe na Ruskem dvoru prepričati o stanju v Macedoniji ter da izposluje od ruske vlade, da ta prisili Turčijo v izvedenje potrebnih prenosov v Macedoniji. Te naj bi zboljšale sedanje neznosno stanje kristjanov. — Bolgarski listi poročajo, da pojde bolgarski knez Ferdinand na poziv carja Nikolaja letos v avgustu na ruske vojaške vaje.

(Francija.) Volitve v francosko zbornico so določene na 27. dan aprila. Zbornica je z 387 proti 80 glasovom odobrila državni proračun. Nova zbornica se snide 1. junija.

(Vojna v Južni Afriki.) Angleži so spravili nedavno v svet poročilo o zmagi nad Delareyem. Kakšna je bila ta zmaga, nam pove brzojavka tako le: Ko je Delarey opazil pri Vaalbanku, da mu je za petami 1200 Angležev, je naglo zbral vse ranjence, žene, otroke, ter sploh za boj nesposobne ljudi, jim dal pet topov, ki si jih je zadnjič izposodil od Methuena in nekaj nerabnih vozov, sam pa je z vsem moštvom odrinil na drugo stran. Do boja sploh niti prišlo ni. — Pri Sutherlandu so Buri 29. marca imeli precejšen uspeh, ki dokazuje, da se burska moč v zahodnem delu Kaplandije znatno širi. V svojem zadnjem poročilu iz Pretorije se Kitchener pritožuje, da so reke zelo narastle in da ovirajo operacijo. Začeli so se dogovori med zastopniki Transwaala in Steynom ter Dewetom. Udeležujeta se jih tudi Botha in Delarey. Gre se za to, ali naj se začne pogajanja z Angleži, in pod katerimi pogoji bi se sklenil mir. Razmere so takšne, da Buri lahko zahtevajo pošten mir, ali pa se vojna nadaljuje. 15. marca je Steyn sporočil, da je na vzhodu Transwaala dosegel Botha dvoje velikih zmag. Vzel je Angležem mnogo voz z živili in streljivom ter jih veliko vjel. Kitchener je oba poraza zamolčal.

Razne stvari.

(Ljudsko štetje 1900.) C. kr. statistična centralna komisija na Dunaju je izdala ravnokar natančne številk, zadevajoče ljudsko štetje leta 1900. Iz poročila posnemamo sledeče: Čehoslovani so 5,959,825 in sicer v češkem kraljestvu 3,930,071, na Moravskem 1,728,130, v Šleziji 146,382, v Spodnji Avstriji 135,477, v ostalih avstr. deželah 19,785. Nemcev je 9,167,898; Poljakov 4,250,961; Malorusov 3,943,323; Slovencev 1,192,750; Srbov in Hrvatov 711,439; Lahov 727,084; Rumunov 230,962; Mažarov 9512. Je torej 15,622,000 Slovanov. Seveda to je po občevalnem jeziku; nam pa je prav dobro znano, da so vsi Slovenci, ki stanujejo v nemških mestih, v nemških rodbinah, v raznih samostanih, zapisani za Nemce.

(Češka „Matrica šolska“), ki na Češkem izvršuje isto delo, kakor na Slovenskem „Družba sv. Cirila in Metoda“, je imela preteklo nedeljo v Pragi svoj občni zbor. Društvo vzdržuje pet srednjih šol, 51 ljudskih šol, 44 otroških varovalnic in otroških vrtcev, dalje daje ararju denarke za tri gimnazije in eno realko in podpira še 35 otroških vrtcev, ter ljudskih in obrtnih

šol. Pet srednjih, 23 ljudskih šol, katere je ustanovila „Matica“, je prevzela država v svojo upravo. Za vzdrževanje teh šol je izdala „Matica“ lani 551.198 K.

(Kolera in kuga) V Egiptu je umrlo zadnji teden nad 2000 oseb za kolero. V Indiji pa razsaja kuga tako grozovito, da umrje na mesec povprečno 70.000 oseb.

(Čuden bolnik) Nedavno je bil iz neke bolnišnice v azijski Rusiji odpuščen čuden bolnik, po stanu železniški delavec. Trpel je od redke bolezni, zvane maladié des tiso. Njena lastnost obstoji v tem, da bolnik nehoté oponaša delanje drugih ljudi: Ako kdo piše, ki je zraven njega, sede bolnik in tudi piše; ako kdo kašlja, kašlja tudi bolnik, ako kdo joka, preliva tudi bolnik solze; ako kdo je v njegovi navzočnosti, začne tudi on jesti itd. Ali ta bolnik oponaša tudi živali! Ko čuje lajanje psa, laja tudi sam; ako poje petelin, — začne tudi bolnik kikirikati. V bolnišnici je tega bolnika dovedla razposajenost njegovih tovarišev, katerim je njegova bolezen služila v zabavo. Navadno se jih je zbralo dosti okrog njega in vsak je proizvajal drug glas in drugo delo. In bolnik se je mučil da bi vse oponašal. V bolnišnici mu niso mogli pomagati, ker znatnost ne pozna nikakega pripomočka zoper to čudno bolezen. Ta nesrečni človek se je zopet povrnil k svojemu poslu, da bode zopet v zasme in zabavo objestnih in hudobnih ljudi. Bolnik je star 35 let in drugače povsem zdrav. Slučaji te bolezni so redki; največ se jih dobi v severni Sibiriji, v jakutskem okrožju in na Amuru. Tolmači se z vplivom puste in mrtve sibirske prirode na človeka, zlasti po zimi, kadar brezkrayne snežne in ledené poljane kar prevzamejo človeka.

Loterijske številke.

Gradec, 29. marca 1902: 39, 75, 69, 66, 8.
Dunaj, „ „ „ 19, 63, 56, 76, 51.

Listnica.

G. D. M. v Gradcu. Oglasite se zopet kmalu. Če želite list, pošiljali ga vam bomo kot sotrudniku.

Izjava.

Jaz podpisani Janez Krivec v Lučah p. d. Pečovník, sodnijski okraj Gornji Grad, obžalujem, da sem proti „Kmetijskemu društvu“ v Rečici ob Savinji, zlasti proti poslovođu Jožetu Zorko izrazil besede, da se krivično deluje.

Sam sem se prepričal, da je bilo vse natančno do vinarja v dnevi „štrazi“ vpisano, kar sem trdil, da se ni vpisalo. Zahvaljujem se poslovođu Zorku, da je stvar v mirnem potu pustil, na kar ga je načelnik Fürst in odbornik Zavolšek Ignac prigovarjal.

Luče, dne 2. aprila 1902.

(141)

Janez Krivec, posestnik.

Vabilo

glavni skupščini

južnoštajarskega hmeljarskega društva

v nedeljo, 6. aprila t. l., ob 3. uri popoldne v Hausenbichlerjevi gostilni.

Spored:

1. Poročilo o delovanju društva v minoletem letu.
2. Pregledovanje oz. potrjenje letnega računa.
3. Vplačevanje letnine.
4. Nasveti.

NB. P. n. hmeljarji naj nikakor ne mislijo, da postane hmelj. društvo vsled ustanovitve hmelj. pripravljalnice v Žalcu nepotrebno — nasproti, njegovo delovanje mora sedaj postati še izdatnejše.

K mnogobrojni udeležbi vljudo vabi

(154) društveno vodstvo.

V Žalcu, dne 30. marca 1902.

(136) 1

Vabilo

na

občni zbor

posojilnice v Gornji Radgoni

ki se vrši

v nedeljo, dne 13. aprila 1902, ob 10. uri dop. v posojilnični pisarni.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Potrjeno letnega računa.
3. Volitev načelstva in nadzorništva.
4. Razdelitev čistega dobička.
5. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob zgoraj določenem uri ne bil sklepljen, vrši se isti isti dan ob 11. uri dopoldne z enakim dnevnim redom, kateri je sklepljen pri vsakem Mesilu.

Načelstvo.

Bratje Sokoli!

V nedeljo, dne 6. aprila, ob 3. uri popoldne se prične telovadba na prostem, ter se nadaljuje vsak torek in petek od 6. ure naprej do mraka ter vsako nedeljo od 3. ure popoldne do večera. Vezbalo se bo v naslednjih predmetih: 1. Metanje diska. 2. Metanje komet. 3. in 4. Metanje sulice v daljavo in tarčo. 5. Suvanje žoge v daljavo. 6. Vzdigovanje ročkov. 7. in 8. Skok v daljavo in višino. 9. Skok ob palici. 10. Trojkok. 11. Tek. 12. Borba.

Teleg tega se bodo vadila prave caje, razne igre z žogo, različne skupine ter telovadbe igre z sulicami, nekaj popolnoma novega.

Telovadci bodo razdeljeni v tri oddelke, namreč mlajši in starejši oddelki ter naraščaj. — K prvemu in drugemu oddelku imajo pristojno samo „Sokoli“ k 8. oddelku pa vsak narodnjak, ki se prikladi ter ima voljo enkrat k našemu društvu pristopiti.

Telovadski prostor tik Kupljenovih hiš (Kavolinska ulica) je jako obširen, ter bo vsem telovadskim zahtevam v polni meri ustrezal.

Vse najmodernejše potrebno telovadsko orodje ter priprave za telovadišče so že v redu.

Kar se oblike tiče, se priporoča vsem telovadcem turistične srajce, ter onim, ki bodo bolj raznim skokom posevili svoje moči, še telovadške črtilje.

Uspehi ter rekordi na posameznih predmetih, kateri se bodo dosegli, se bodo vsak mesec poročali v časopisih.

Naznanja se, da se bo v teku poletja v zgoraj omenjenih predmetih priredila tekmovalna telovadba, h kateri bodo povabljeni vsi telovadci slovenskih sokolskih društev.

Razpored tekmovalne telovadbe se bo vsem telovadcem pravočasno naznanil. Na zdar!

Matija Benčan.

Okrajni zastop Brežice odda

službo tajnika

Letna plača je 1000 kron.

Nastop službe je najdalje od 1. maja 1902. Prošniki, ki morajo biti večji slovenskega in nemškega jezika, vpošlejo naj svoje primerno opremljene prošnje do 14. aprila 1902 okrajnemu odboru v Brežicah. (140) 1

Posojilnica v Brežicah odda (139) 1

službo tajnika

Letna plača je 800 kron.

Prošnje naj se vložijo do 14. aprila 1902. Prosilci se opozarjajo na gornji razpis tajniške službe pri okrajnem zastopu v Brežicah.

2 kobili

lepi in krotki, srednje velikosti, * * * *

s kočijo in opremo

1 voz 1 sani, 2 kravi, po ceni naprodaj. Kje? (138) 2-1 Pri notarju v Šoštanju.

lep stavbinski prostor

z velikim vrtom po ugodni ceni takoj za prodati. Vprašati je na hiš. št. 27 v Žalcu. (137) 3-1

Na debelo. * Na drobno.

Peter Majdič

trgovina z železnino „MERKUR“

Celje, Graške ulice št. 12.

Za stavbeno sezono vse stavbene potreščine v največji izbi.

Opozarja na svojo bogato zalogo železja, jekla, traverz, žice, kovanih in žičnih žrebljev, vodovodnih cavi, plugov, motik, rovníc, vsakovrstnih lopat, gnojnih in senenih vil, verig, samokolnic, raznega rokodelskega orodja, kuhinjske posode in priprav, stavbenih in pohištvenih okov, štedilnikov, raznotere stroje za poljedelstvo itd.

Tomaževa žlindra! Najboljši gnoj za travnike, polja in vinograde.

Velika izber kos!

Travniške brane!

JOZE KREGAR

KLEPAR V CELJU.

Naznanjam slavnemu občinstvu, da bodem (133) 3-1 izvrševal

kleparsko obrt

namesto VENCELJA KOBAU

kateri se je preselil v Ljubljano, in sicer v ravno isti delavnici. Prizadeval si bodem s solidnim delom pridobiti in ohraniti naklonjenost strank.

Priporočam se torej slavnemu občinstvu za naklonjenost in podporo.

V CELJU, dne 1. aprila 1902.

JOZE KREGAR

Nova ulica št. 11. (Čamernikova hiša.)

Proda se iz proste roke posestvo

(126) 3-3

v kraju blizu Ponikve ob juž. železnici pod zelo ugodnimi pogoji. — Ponudbe naj se pošljejo upravnistvu „Domovine“ v Celju.

Najboljšo pristno slivovko

in pravi, posebno obilo rodeči, fini

savinski krompir

za seme prodaja po najnižji ceni graščinsko oskrbnistvo „FREIBERG“ pri Celju v (135) 3-1 Savinski dolini.

Vožne karte in tovorni listi v

AMERIKO

Kralj belgijski poštni parnik.

Red Star Linie iz Antverpna naravnost v Novi Jork in Filadelfijo.

Koncesijovana od vis. c. kr. avstrijske vlade. Pojasnila daje Red Star Linie, Dunaj IV. Wienergürtel 20 ali pa

Julij Popper, Südbahnstr. Nr. 2, Innsbruck.

Naznanilo in priporočilo.

Vljudno naznanjam sl. občinstvu in prečast. duhovščini, da sem na novo otvoril v lastni hiši na Bregu pri Celju št. 17 čisto

novourejeno mesnico.

Sekal bodem v tej mesnici le meso pitanih volov in govede ter telet najboljše vrste. Priporočam se za mnogobrojni obisk in zagotavljam snažno, točno in ceno postržbo. Kdor kupi le enkrat, prepričal se bode, da nimam konkurence in da tako nizkih cen nima nihče.

Z velespoštovanjem
(420) 15-14

Anton Pleterski
mesar in posestnik.

Oddaja stavbe

novega šolskega poslopja z edno učno sobo, edno sobo za učila in z stanovanjem za šolskega vodjo pri Sv. Kancijanu pri Jurkloštru.

Zniževalna dražba se bo vršila v sredo, dne 2. aprila 1902 ob pol 11. uri predpoldne pod vodstvom okrajnega šolskega sveta Laškega v okoliški šoli na Laškem. Stavba se bo oddala posameznim podjetnikom za vsako delo posebej po sledeči vrsti:

Izključna cena je:	
za zidarsko delo	K 17.017,98
tesarsko	2.581,20
mizarsko	1.896,80
kleparsko	301,80
steklarsko	291,—
slikarsko in barvarsko delo	272,58
zemeljsko delo	208,—
ključavničarsko delo	681,76
lončarsko	311,20
raznovidna dela, kakor: venti-	
lacija, zavese na oknih, strelovod,	
vodnjak skupaj	637,63

Vsak dražbitelj mora pred pričetkom dražbe položiti varščino 10% izključne cene.

Stavbeni operat, sestojec iz stavbenih načrtov, stavbenega dovoljenja, stroškovnjaka in iz stavbenih pogojev je v upogled razpoložen v pisarni okraj. šolsk. sveta v Celju (okrajno glavarstvo) in pa v šolski pisarni v Jurkloštru.

Okrajni šolski svet LAŠKO,
(128) dne 12. avgusta 1902. 2-2

Talanda

ceylonski čaj je jednat in aromatično čist.

Št. I ena kila gl. 5.—
" II " " " 6.—
" III " " " 8.—

v zavojih po 20, 50, 125 gramov.

Zaloge: (42) 10-9

v Celju: Jos. Matič; na Vranskem: J. Lavrič; v Braslovčah: Jos. Pauer; v Ormožu: Otmar Diermayr; v Vojniku: Karol Rayer; v Ptuj: A. Jurca & sin.; v Poljčanah: Karol Sima; v Radgoni: Rihard Prettner; v Radečah: J. Haller; v Rogatcu: J. Berliag; v Žalcu: J. Priushegga naslednik; v Sošanju: Adolf Orel; v Trbovljah: F. Krammer; v Laškem: And. Elsbacher; v Slov. Bistrici: A. Pinter; v Slov. Gradcu: Jos. Klunger.

Odda se 50—100 meterskih centov

sladkega sena in otave
po 7 kron met. cent, blizu Gornjesavinske doline.
(132) 3-2
Kje, pove upravništvo „Domovine“ v Celju.

Mali kmečki mlin

v Podgradu pri Vranskem, na 4 tečaje v dobrem stanu, s stanovanjem za eno rodbino, hlevom in zemljiščem se takoj odda v NAJEM.
Več se izve pri Ludoviku baronu Wittenbach v Podgradu pri Vranskem.
(125) 3-3

Nova hiša

(121) 5-4
z nekoliko posestvom v bližini dveh velikih tovarn, pripravna za gostilno ali drugo obrt je pod ugodnimi pogoji naprodaj.
Kje, pove upravništvo „Domovine“ v Celju.

Nešteto zahvalnih pisem vsakomur na razpolago.

POMADA IZ LILIJ.

Brez olja in masti. Pedeljuje licu fino in mlado polt in koži beli lesk; z njeno uporabo izginejo solnčne pege in zakažni črvi brez sledu.
Cena 3 lončkom 3 K;
s pošto proti predplačilu 4 K

Vse se lotene boleti, težko prebavo, slasti pri pomankanju teka, riganju in drugih želodčnih slabostih, pri krču in prenapetem želodcu, zaslinjenju, navalu krvi v glavo (kongestije), boleznih črev, potem kašelj, prana bolezen in zamotnost, zobobol, gliste, zlatenico in zlato žilo ozdravlja

ANTIRHEUMIN-MAZILO

proti protinu, trganju v rokah in nogah. Cena 1 steklenici 2 kroni 40 vinarjev, 2 steklenici 4 kroni, 4 steklenice 6 kron 40 vinarjev s poštino, ako se denar naprej pošlje

živlenski balzam „SALVATOR“

Čisti kri ter je brezopojno najboljšo domače sredstvo za vse mogoče netranje in suhanje boleti, odstranjuje nečiste sokove in s tem daljša človeško življenje. — Zdravi vse mogoče, tudi stare rane, ter še mnoge druge bolezni, kakor je to na vsakom. steklenici priloženem navodilu razvidno. Cena 1 steklenice 5 K, 24 flašic 2 K, 48 flašic 16 K, brez poštine, ako se denar pošlje na račun „Salvator“-lekarne v Varni.

INJECTIO
VEGETABILE
Stev. I, II in III, ter
CAPSULE VEGETABILES
za tajne bolezni.

Naročila naj se pošiljajo na glavno skladišče

FR. RIEDLA

lekarja pri SALVATOR-ju

VARAŽDIN (Hrvatsko).

Najboljša domača sredstva.

Kot prava dobrota
in potreba za vsako družino se izkazuje vsak dan bolj uporaba

Kathreiner-Kneippove sladne kave.

Nobena skrbna gospodinja naj se ne pomišlja dalje uvesti to tečno in zdravo pijačo.

Ni čistejše primesi in boljšega nadomestila za zrnat kavo, kjer je ta zdravniško prepovedana.

Kathreiner-Kneippova sladna kava se dobiva pristna samo v izvornih zavočkih z varstveno znamko »župnik Kneipp«. Odprto odtehtana ali drugače zavita kava ni nikoli

Kathreinerjeva.